

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Necessitate Et Modo Ministrandi Sacramenta Tempore pestis

Chapeauville, Jean

Mogvntiæ, 1612

Capvt Tertivs. De necessitate & modo ministrandi sacr[amen]tum
pœnitentiæ tempore pestis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41077

CAPVT TERTIVM.

DE NECESSITATE ET MODO
ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ
tempore pestis.

QVÆSTIO I.

Virum pastores teneantur ministrare sacramen-
tum pœnitentiæ tempore pestis, etiam
cum periculo vitæ.

Quæstionis explicatio.

Recedenti capite docuimus pa-
stores tempore pestis teneri mi-
nistrare sacramentum baptismi,
etiam cum periculo vitæ: Sequitur vt idem
ostendamus de sacramento Pœnitentiæ: In
quo aliquanto maior est difficultas, quia
hoc sacramētum non est tam necessarium,
quā est Baptismus: Itaq; secundū quosdam
etsi aliquib⁹ possit videri necessarium, pu-
ta qui tantum sunt attriti, non idcirco ta-
men videtur posse dici necessarium abso-
lute & simpliciter, quia deficiente illo quo
saluari potest, virtute contritionis. Huius a verb. Epi-
scopus, nu. 6.
sententiæ videtur esse (a) Armilla, cuius hæc
sunt verba: *Prelatus pro administratione sacra-
mentorum, quæ non sunt de necessitate salutis sic-*

○

85

a q. 306. in c.
22. Matth.
ads.

ut baptismus, sed sufficit preparatio animi. non tenetur se morti exponere. Et videtur eiusdem esse (a) Abulensis, ait enim: Pastores ecclesie solum teneri ad exponendam vitam corporalem pro spiritali ouium, si aliter seruari non potest, videlicet per contritionem: Horum igitur occasione quaeritur, an tempore grassantis pestis teneantur pastores irregulariter etiam cum periculo vitae corporalis, si illud aliter vitari non potest, ministrare sacramentum poenitentiae.

b serm. Dominic. 4. post Penth. in 4. de fuga pestis concl. 4. corol. 1. & 2.

Responsio.

c Homil. ult. Dominic. 2. post Pascha. d q. quodl. 3. sub fin. e In 1. Epist. ad Timoth. lib. 3. digress. c. 19. f rom. 4. in 3. D. Tho. disp. 44. sect. 3. g in 4. dist. 9. 1. h in 4. dist. 23. art. 6. §. Hic autem non prateribo.

Tenentur regulariter: Ita sentiunt Gabriel (b) Biel, (c) Eckius, (d) Briardus, (e) Claudius Espenceus, (f) Zuares & alii. Pastores enim tenentur confessiones subditorum audire, quoties illi tenentur confiteri: Sed in articulo mortis, in quo versantur infecti peste, omnes ordinarie tenentur confiteri. Siquidem in eo articulo confessio sacramentalis est medium necessarium ad salutem, ex cuius videlicet carentia regulariter sequitur morale periculum aeternae damnationis, vt docet clare (g) Maior: Vtique adeo vt (h) Sotus dicat, eum qui habita copia confessoris absque absolutione sacramentali de vita decedit, nefarium crimen committere, ergo ordinarie per se & simpliciter obligantur

gantur pastores ad ministrandum hoc sacramentum etiam cum periculo vitæ corporalis. Neque obstat hoc sacramentum esse necessarium non absolute in re, sed in voto saltem, atque ita sufficere contritionem, quia sicut eo stante nihilominus quisque tenetur etiam re ipsa confiteri, si copiam confessarii habeat, ita quoque pastor videtur obligari ex officio, ut satisfaciat pœnitentis obligationi, quantum ex se est, eius confessionem tunc audiendo, & pœnitentiæ sacramentum impendendo.

Accedit, quod contritio in illo casu admodum difficilis sit: Et quod subditi plerique omnes exponantur magno periculo, si cum hoc solo remedio salutis relinquuntur, ut ante ostendimus.

Dices: Subditi non tenentur confiteri parochi peste infecto propter periculum contagionis, ut colligi posse videtur ex iis, quæ docet (a) Sotus de iustitia & iure, ergo nec econtra tenebitur pastor sanctis cum tanto periculo peste infectorum confessiones excipere, quia maior obligatio est, qua vnusquisque sibi obligatur, quam alteri: Ergo si idem non tenetur sibi subuenire cum

a lib. i q. d.
art. 4. dub.
ult.

tanto periculo multo minus tenebitur alteri.

R. Quod assumitur non esse verum, quando subditi sunt in articulo mortis, de quo semper agimus, tunc enim deberent potius pastori infecto confiteri & accipere sacramentum cum periculo corporalis vitæ, quam se periculo æternæ mortis exponere.

QVÆSTIO II.

An possint pastores aliquo casu excusari à ministracione huius sacramenti.

Quæstionis explicatio.

SVperiore quæstione statuimus regulam generalem in fauorem animarum ordinare, videlicet per se & simpliciter obligari pastores tempore pestis ad excipiendas suorum subditorum confessiones.

Quærimus modo in fauorem parochorum, an talis sit regula, quæ patiat exceptionem, possitque fieri, vt certo casu pastores excusentur ab administracione huius sacramenti?

Responsio.

Possunt certo casu excusari; quia præceptum

ceptum de auditione confessionum est affirmatiuum, poterunt ergo tales concurrere circumstantiæ, vt desinat obligare, hæc est enim illius præcepti natura.

Dices, Describe huiusmodi casum.

R. Verbi gratia: Si pastor moraliter certo sciret peste infectum non habere conscientiam peccati mortalis, seu esse bene dispositum ad mortem, & alioquin periculum vitæ corporalis ipsius ministrantis esset magnum & moraliter euidens, maxime si ponamus vnicum esse pastorem, vt ordinarie fit in pagis & in quibusdam oppidis, quo mortuo vel infecto, non speraretur facile prouideri posse populo de alio, illis enim circumstantiis positis, peste infectus non est in necessitate, & bonum commune cui seruatur pastor, multum præponderat priuatæ utilitatibus pestis infecti, de quo vide (a)

a dist. 23. q. 2.

Maiorem in 4. sententiarum.

);(

Q 3

Q V A

Q V Æ S T I O III.

Pastoribus peste infectis vel mortuis, vel iuste
vel iniuste absentibus, an teneantur
& alij sacerdotes hoc sacra-
mentum mini-
strare.

Quæstionis explicatio.

Non quæritur hic, an simplices sa-
cerdotes possint in absentia pasto-
rum, excipere confessiones peste
infectorum, eosque sacramentaliter ab-
soluere, quia iuxta celebratam Concilii
(a) Tridentini sententiam notum est, quos-
cunque sacerdotes quoslibet pœnitentes
à censuris & peccatis quibuslibet in arti-
culo mortis absoluere posse, sed quæri-
tur, an pastoribus absentibus vel emortuis
teneantur?

a sess. 14. c. 7.

Responsio.

Sacerdotes quicumque tenentur illo
tempore in absentia pastorum confes-
siones audire. Assertionem hanc disertis
verbis docent (b) Maior, & Ioannes (c) Bre-
aert Vicecancellarius Louanienfis. Et pro-
batur

b disp. 23 q. 1.
§. 4. quæri-
tur.

c Quæstion.
quodl. 3. in fi.

batur, quia hic (inquit Breaert) currit casus, quo tales sacerdotes obligantur ex talento clavis seu ordinis sibi credito operari.

Dices primo: Quale peccatum est, nolle in tali casu sacramentum pœnitentiæ ministrare?

R. Est mortale, illudque grauissimum, siue in pastoribus, siue in simplicibus sacerdotibus, quod ex his (a) Celestini Pontificis verbis cognosci potest: Agnouimus penitentiam morientibus denegari, nec illorum desideriis annui. qui obitus sui tempore hoc animæ sue cupiunt remedio subueniri, horremus factor tan a impietatis aliquem inueniri. Et post pauca: Quid hoc rogo aliud est quam morienti mortem addere, eiusque animam sua crudelitate, ne soluta esse possit, occidere. Et rursus; Salutem ergo homini adimit, quisquis mortis tempore speratam pœnitentiam denegarit.

a Epist. ad
Episcopos
Gallia.

Neque obstat, quod Pontifex loquitur contra illos, qui diffisi de misericordia, vel de vera morientium conuersione negabant absolutionem, quia perinde est ad incurrendum hoc crimen, quacunque ex causa sacerdos pœnitenti in extremis, & absolutionem humiliter petenti, illam denegat.

Dices: Quid si dum accurrit simplex

O 4

plex

plex sacerdos vt audiat confessionem pe-
 ste infecti, pariter accurrat pastor, poterit
 simplex sacerdos illius confessionem au-
 dire & absolueret? Zambranus (a) dicit re-
 centiores quosdam Doctores tenere, illo
 casu quemlibet sacerdotem, etiamsi sit co-
 pia legitimi pastoris posse quemlibet pe-
 nitentem absolueret, vigore Concilii Tri-
 dentini (b), sed parum probabiliter, quia
 Concilium Tridentinum hac in parte non
 condidit ius nouum, sed tantum promul-
 gavit antiquum vsu ecclesie, dicit enim
In eadem ecclesia Dei custoditum semper fuit,
 sed vsu ecclesie & iure antiquo tantum
 conceditur simplicibus sacerdotibus po-
 testas absoluendi ex defectu legitimi con-
 fessarii, ne moriens priuetur sacramento
 ad salutem necessario, vt patet ex (c) Con-
 ciliis & Pontificum decretis. Deinde o-
 ptima interpretatio legis sumitur ex ra-
 tione expressa in lege, sed in dicto Con-
 cilio ratio expressa est: *ne hac ipsa occa-*
sione aliquis pereat, quod obtinetur plenif-
 sime, si simplices sacerdotes tantum ab-
 soluant defectu legitimi qui abest, vel si
 presens sit non vult, vel non audet con-
 fessionem audire: si enim adsit & velit ab-
 soluere simplex, nihil omnino potest de-
 fectu

a *In decisio-
 nibus aureis,
 ca. 107. c. 4.
 dub. 4. nu. 3.*

b *sess. 14. de
 penit. c. 7.*

c *Carth. 3.
 can. 32. &
 extrauag. in-
 ter cunctas,
 §. Incendia-
 rios. & extr.
 1. de excom-
 municatione.*

fectu iurisdictionis. Quamvis hic monendi sint sacerdotes, ne facile hinc excusationem caprent non absoluendi, quod pastor non longe forte absit, & statim superuenturus sit, quia si dubites an superuenturus sit legitimus confessarius, debet se inclinare in tutiorem partem, ut ægrum absoluat, ne nimium expectando æger moriatur sine sacramento, uti ex dictis huius Tractatus patet.

Q V Æ S T I O I V.

An peste infectus, si à Parocho & aliis simplicibus sacerdotibus deseratur, nec suæ contritioni & conscientie satis fidat, possit sacerdoti aliunde vocato numerare pecuniæ summam pro ministracione huius sacramenti.

Quæstionis explicatio.

Diximus superiori capite, licere numerare pecuniam pro ministracione baptismi; quæritur, an eodem modo liceat numerare pro ministracione huius sacramenti, hoc est, sacramentalis absolutionis, si nullus sit, qui absolvere velit, propter iniquum & avarum sacerdotem, qui aduertens anxietatem peste infecti, non vult ministra-

o s

re sa-

218 DE NECES. ET MOD. MINIST.
re sacramentum, nisi numerata notabili
pecuniæ summa?

Responsio.

Licet peste infecto numerare certam pecuniæ summam sacerdoti aliunde vocato, si nullus sit, qui gratis sacramentum ministrare velit, non quasi pro pretio æquivalenti ipsius sacramentalis absolutionis, sed pro redēptione vexæ & periculi, in quo considerat se constitutum, si moreretur sine reali perceptione ipsius sacramēti. Probatur iisdem argumentis, quibus ante probatum est, posse pecuniam in tali casu numerari pro habendo baptismo: si enim ille potuit excusari, qui erat in extrema necessitate baptismi, & hic poterit qui est in simili pœnitentiæ, quia, ut ponimus, non audeat confidere suæ contritioni, nec potest aliter obtinere absolutionem sacerdotis.

Dices: Quid si sacerdos ita iniquus sit, ut nolit ministrare sacramentum, neque absolvere, nisi peste infectus fateatur, se dare illam pecuniæ summam, veluti pretium ipsius sacramentalis absolutionis, poteritne id facere?

R. Non poterit, quia cum petat pecuniam in apertum contemptum religionis, non potest ei mos geri.

Dices

Dices secundò: Si non petat in contemptum religionis, sed ex avaritia, tenebitur lic affectus illam dare?

R. Tenebitur, aliàs enim videretur pecuniam præferre suæ saluti: sed sacerdos ille præterquam quod sacrilegium gravissimum committit, teneretur ad illius restitutionem: Ita (a) Lessius.

a De iust &
iur. l. 2. c. 35.
dub. 7.

Q V Æ S T I O V.

An etiam possit conducere sacerdotem nominatim præcisum, hereticum, degradatum, suspensum, interdictum vel etiam ipso iure ob manifestam Clerici percussorem excommunicatum.

Quæstionis explicatio.

SI non defuerunt, qui negarent, huiusmodi sacerdotes ne baptismum quidè qui maxime necessitatis est, ministrare possent: non mirum, si sint qui hoc ipsum de sacramèto pœnitentiæ negent, præsertim quod sacerdotes præcisi iurisdictione vel eius usu qui ad hoc sacramentum plane est necessarius, careant: Horum ergo occasione quaeritur, an peste infectus, sicut præmissum est derelictus, possit vel etiam teneatur huiusmodi aduocare, pro impetranda absolutione, si

220 DE NECES. ET MOD. MINIST.
ne, si suæ contritioni aut conscientiaë con-
fidere non satis audeat?

Responsio.

Non solum potest, sed etiam per se lo-
quendo tenetur huiusmodi sacerdo-
tem aduocare, si alium non impeditum ha-
bere nequeat. Prior pars probat ex verbis
a Sess. 24. c. 7. Concilii (a) Tridentini, iam aliquoties al-
legatis, si notentur tres distributiones, scili-
cet, *quilibet pœnitens, à quibusuis peccatis, & à
quocunq; sacerdote:* Prima enim comprehen-
dit omnes pœnitentes etiam excommuni-
catos, hæreticos, sine vlla exceptione, &c.
Et similiter secunda omnia peccata affecta
quacunque censura sine exceptione: ergo
& tertia similiter comprehendit omnes sa-
cerdotes quacunque culpa vel censura li-
gatos absq; vlla exceptione. Posterior pars
est (b) Ruardi ex D. Augustino, & probat
ratione, quia infirmus diuino præcepto te-
netur tunc confiteri, cui præcepto potest sa-
tisfacere aduocando saltem talem mini-
strum.

b art. 3. Io-
uan.

Dixi (*per se loquendo*) quia, si timeat ali-
quod maius nocumentum, vt si probabili-
ter timeat peruersionis vel publici scandali
periculum, poterit excusari.

Dices: In hoc sacramento maxime ne-
cessa-

cessaria est iurisdictionis, sed hi omnes vsu iurisdictionis carent? Ergo, &c.

R. Certum esse secundum communem huiusmodi sacerdotes in articulo mortis habere iurisdictionem: Verum quod à Doctoribus in quæstionem vocatur, est à quo habeant, an à iure diuino, sicuti quidam (a) an potius ab Ecclesia, sicuti plerique (b) omnes docent, & videtur probabilius. Si enim veniret à iure diuino, omnes sacerdotes essent pares in illo articulo, neque vnus posset priuari tali iurisdictione, etiamsi esset copia proprii sacerdotis, cui⁹ contrarium à plerisque omnibus docetur. Si enim Parochus aut alius sacerdos, non præfatus, haberi possit, certum (c) est, illos in tali casu nihil posse, etsi de facto absoluant, absolutionem non valere, vt statim diximus, & diligenter notandum est.

a *Durã. dist. 19. q. 1. ad q. Palud. dist. 20. q. 1. art. 2.*

b *D. Thom. dist. 19. q. 1. & omnes in eum commẽtantes.*

c *Cõcil. Carthag. 3. can. 32. Syluester verb. Cõfess. 1. q. 6. cas. 7. Nauar. c. 26. n. 27. Couar. c. alma mater, 1. p. §. 11. n. 8. & alij.*

QVÆSTIO VI.

An etiam non approbatum ab Episcopo.

Quæstionis explicatio.

Certum est, nullum sacerdotem posse excipere confessiones secularium, nisi vel habeat parochiale beneficium, vel alias approbatus sit ad sacras huiusmodi confessiones.

* Sess. 2. c. 11.

fessiones audiendas: Sic enim statuit Con-
 cilium (a) Tridentinum: *Quamuis Presby-
 teri in sua ordinatione à peccatis absoluedi potestate
 accipiant, decernit tamen S. Synodus, nullum etiã
 regularem posse confessiones secularium etiam Sa-
 cerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi
 aut parochiale beneficium, aut ab Episcopo per ex-
 amẽ, si illi videbitur necessarium, aut alias idone-
 us esse iudicetur, approbationem, quã è gratis detur,
 obtineat, priuilegiis & consuetudine quacunq; et-
 iam immemoriali non obstantibus.* Huius oc-
 casione quæritur, quid si nullus sacerdos
 approbatus reperiatur, num poterit peste
 infectus, in huiusmodi necessitate consti-
 tutus, vocare non approbatum?

Responsio.

Non solum poterit, sed etiam tehebit.
 Ratio prioris partis est, quia in huius-
 modi extremæ necessitatis articulo, ut ex
 eodem Concilio Tridentino ostendimus,
 omnis sacerdos, nullo penitus excepto, po-
 test absoluerè: ergo & non approbatus, cū
 non excipiatur. Posterior probatur, quia
 peste infectus tenet confiteri, & habet sa-
 cerdotem, qui illum potest absoluerè, ut
 iam ostendimus: ergo tenetur illum inter-
 pellare, quia aliàs non satisfaceret præce-
 pro

pro diuino de confitendo in huiusmodi articulo.

Dices: Approbatio de qua loquitur Concilium Tridentinum non est tantum necessaria necessitate præcepti, sed etiam sacramenti, ita ut sine illa irritum prorsus & nullum sit sacramentum, ut patet ex illis verbis Concilii: *nullum posse confessiones audire, neq; ad hoc idoneum reputari*: habet enim hæc verba in subiecta materia hunc sensum, & ita intelliguntur passim ab vniuersa Ecclesia, & Illustrissimi Cardinales de ea re per Doctores Examinatores diocesis Leodiens. de quorum numero tunc eram, consulti responderunt.

R. Ecclesiam potuisse huiusmodi approbationem requirere, & sine illa sacramentum irritare & annullare, quia cum potestas iurisdictionis in Ecclesia homini per hominem communicetur, puta per Summum Pontificem, Episcopum, &c, potest Ecclesia præscribere modum comunicandi hanc iurisdictionem, & statuere conditionem aliquam, sine qua persona aliqua inhabilis sit ad iurisdictionem suscipiendam, nec solum potuisse facere, sed etiam iustissimis de causis fecisse ad vitanda plurima incommoda, quæ quotidie contingebant ex indiscreta sacerdotum ad audiendas confessiones

214 DE NECES. ET MOD. MINIST.
fiones assumptione: Verum dicimus, eccle-
siam non respexisse ad articulum extrema
necessitatis, in quo versamur, vt ex ante di-
ctis satis manifestum est.

Q V A E S T I O VII.

*An etiam Diaconum, Subdiaconum, tandem
& Laicum?*

Quaestionis explicatio.

Certa fide tenendum est, solos sacerdo-
tes esse à Christo praefectos iudices in
foro sacramentali, vt definitum est in Cō-
ciliis (a) Constantiensi, (b) Florentino, &
(c) Tridentino. Reperiuntur nihilominus
quidam (d) Cañonistæ, qui dubitant, an &
hoc verum sit in casu necessitatis. Horum
occasione quaeritur, an in casu pestis cum
nullus sacerdos haberi possit, liceat vocare
Diaconum, Subdiaconum, tandem & La-
icum, ministracionis huius sacramenti pe-
ritum?

*a In Bulla
Martini V.*

*b In decreto
unionis.*

*c Sess. 14. c. 6.
& can. 10.*

*d Glossa &
Panormi. in*

*c. fures extra
de furto.*

Responsio.

Dvobus modis potest fieri confessio
diaconò, subdiacono, vel laico: Vno,
eadem ratione & animo, quo debet fieri
sacerdoti, vt scilicet ab illis tanquam à iudi-
cibus

tibus & ministris etiam virtute clauium remissio peccatorum obtineatur. Altero, vt ipsa humilitate & erubescētia confessionis commoueatut flectaturque magis Dei misericordia erga peccatorem, eoque certius peccatorū remissio, non per Diaconi, subdiaconi, vel laici aliquod ministerium, sed ab ipso solo Deo impetretur. Si loquamur de primo modo, nullo casu, ne extremæ quædam necessitatis, licet prædictis confiteri, quin imo sacrilegium committeret tum is, qui illis confiteretur, tum illi, qui confessionem exciperent, si per potestatem clauium conaretur etiam in extrema necessitate constitutum absolvere, quin etiam absoluentes irregularitatem incurrerent: Siquidem iure (a) canonico omnes illi decernuntur irregulares, qui exercent actum proprium Ordinis, quem non habent: absolutio autem sacramentalis est actus proprius Ordinis sacerdotalis. Si sit sermo de posteriore modo, licebit subinde illorū aliquem aduocare, nunquam tamen tenebitur sic illis confiteri.

Dices i. Beda (b), Gratianus, & post illos D. Thomas dicunt in articulo mortis, si sacerdos absit, confessionem debere fieri laico: ergo magis Diacono & subdiacono.

¶ Illos hoc non dicere, sed morem referre

a Extra de Cleric. non ordin. c. si quis, & c. in literis.

b Apud Magistrum in 4. dist. 17.

ferre, pro illorum tempore quidam uti solebant.

a c. fures, extra de furtis.

Dices secundò: Iure (a) canonico fúr, qui in actuali furto interficitur, priuatur sepultura, si autem Presbytero vel Diacono confessus fuerit, communionem non priuatur: Ergo in articulo mortis non solum licet aduocare Sacerdotem, sed etiam Diaconum? Sic colligunt Glossa & Panormitanus.

b supra.

R. Ius Canonicum illo loco non uelle aliud significare, quàm furi pœnitenti, & signa contritionis ostendenti, non esse denegandam communionem: Numerantur autem specialiter Sacerdos & Diaconus, quia à sacerdote potest absolui & communicari: Diaconus autem, quamuis non possit illum sacramentaliter absoluerè, potest tamen in illo articulo, ut postea ostendemus, Eucharistiæ sacramentum ministrare, aliàs certum est de fide ex supradictis per Diaconum, uel quemcunque inferiorem, sacramentalem absolutionem impendi non posse.

Dices tertio: Consulendum est peste infectis, si sacerdotes desint, ut confiteantur, siue Diaconis, siue Subdiaconis, siue Laicis?

c Sotus supr. Medin. de cõfes. q. 28.

R. Plerosque modernos (b) Doctores

NOB

non consulere, quin imo (a) Nauarrus ex-
 istimat, peccatum esse mortale, in confessi-
 one se apud laicum infamare, nisi causam
 grauis sublit.

Dices 4. Fuitne mos confitendi posteri-
 ori modo aliquando in praecipuo?

R. Secundum (b) Sotum & Medinam
 nunquam fuisse, & adeo sensim, non sine
 grauib. causis desisse, vsque adeo, vt nul-
 lus omnino vel rarus admodum illius ho-
 die in Ecclesia sit vsus.

Dices postremo: Poteritne saltem dia-
 conus in absentia sacerdotis peste infectum
 ab excommunicatione absoluere?

R. Probabile est posse, quia sicuti ius
 concedit simplici sacerdoti absolutionem
 ab excommunicatione, quando ei conce-
 ditur a peccatis propter extremam necessita-
 tem morientis, vt ex Concilio Tridentino
 patet: ita & concedere videtur hoc casu e-
 andem absolutionem Diacono, cui pro-
 pter similem necessitatem concedit
 ministracionem Eucharistiae,
 vt suo loco ostende-
 mus.

P. 2. QVÆ

QVÆSTIO VIII.

Si Laicus se Sacerdotem mentiatur, & operas suas locet Magistratui pro ministracione huius sacramenti, an valeat eius ministerium, & si non, quam pœnam incurrat?

Quæstionis explicatio.

NVper inaudiuimus ex Flandria, quosdam eò temeritatis venisse, vt cum laici essent, se sacerdotes mentirentur, siue in contemptum religionis, siue ad questû, siue ob ineptam curiositatem: & ex iis alios extremo supplicio, alios exilio multatos fuisse. Horum occasione quæritur, si deficientibus sacerdotibus, quispiam se sacerdotem mentiatur, & confessionibus excipiendis operam suam locet, an valeat eius ministerium, & si non, quam pœnam incurrat?

Responsio.

PRimo certum est, non valere eius ministerium.

Secundo certum est, huiusmodi impostorem maximo supplicio dignum esse, ppter peccatum sacrilegii, quod committit, facit enim summam iniuriam Christo Sacramen-

cramentorum auctori: deinde Ecclesiæ, ipsique confitenti, quem in re maximi momenti quantum in se est decipit.

Tertio, quicquid hactenus quidam disputarunt, certum est, huiusmodi laicum incurere pœnam irregularitatis: Iure enim (a) Canonico statutum est, eum, qui non ordinatus sacramenta solemniter administrat, irregularitatem incurere.

a *De cler. n. 6
ord. c. Si quis
& c. ex liter.*

Dices primò: Est regula ab omnibus recepta, pœnam irregularitatis à nemine incurri, nisi exprimat, sed rubrica seu titulus iuris canonici non loquitur de laicis, sed de clericis non ordinatis, ergo nihil tale de laicis asserendum videtur?

R. Hoc argumentum nonnullis (b) dedisse occasionem docendi, nullam per huiusmodi laicū incurri irregularitatem. Verum illo non obstante certum est, irregularitatem incurere, quia verba rubricæ & tituli non sunt satis ad limitanda verba textus, & maxime, quia in Codice nouissimè autoritate Gregorii XIII, reformato, in margine notatur, reperta esse septē manuscripta exemplaria, quæ non illum titulum præferunt, sed hunc, *De non ordinato ministrante*: sub quo manifeste comprehenditur laicus.

b *Angel. verbo
irregularitatis, n. 28.
Rosell. eodē
num. 2.*

Dices secundo: Capitulum in quo hæc
P 3 doctrina

doctrina fundatur, non loquitur de audiente confessiones, sed de baptizante solenniter, & faciente sacrum sine debita ordinatione, ergo non incurrit ille qui hos ad non facit, cum nullam, vt ante diximus, debeamus irregularitatem agnoscere, nisi iure expressam,

R. Sufficenter exprimi, cum Capitulum in fine loquitur generaliter de exerceente aliquod diuinum officium, vt enim irregularitas sit in iure fundata, non est necesse, per aliquam vocem speciatim exprimi, sed satis est, generali sermone comprehendendi.

QVÆSTIO IX.

Vtrum teneantur pastores omnibus peste infectis hoc sacramentum ministrare?

Quæstionis explicatio.

Diximus hæcenus de iis, qui tenentur ministrare hoc sacramentum, sequitur ordine, vt dicamus, quibus peste infectis ministrari debet, multa enim circa illos accidere solent, quæ pastorem ab administratione illius excusare posse vident, quæ

quæ propius considerata, non excusant, vt in progressu videbitur.

Responsio.

Tenentur Pastores omnibus peste infectis sibi subditis pœnitentibus hoc sacramentum ministrare, nisi tales circumstantiæ occurrant, quæ illos ab administratione excusent.

Dico primo, teneri *omnibus sibi subditis ministrare* pro regula: Ita enim communiter seruari debet, vt in prima quæstione huius capituli ostendimus.

Dico secundo, *pœnitentibus*: quia impœnitentes non sunt illius capaces, vt si qui nolint restituere, aut occasiones p̄p̄inuas peccatorum deserere, aut iniuriam remittere, aut per impatientiam de Deo male sentiant, aut blasphemant, aut desperent, sic vt neque contritionem neque attritionem peccatorum habeant, aut alii similes.

Dico postremo: (*nisi tales circumstantiæ concurrant, quæ pastores ab administratione excusent*) pro exceptione à regula, de qua initio huius capituli aliquid diximus.

Dices. Si quid excusare posset pastores ab administratione huius sacramenti, hoc esset certitudo, quam haberent de bono statu sui subditi, sed nulla haberi

P 4 potest

Eccles. 9.

potest, quia nec ipse scire potest, an sit in gratia: *Nemo (a) enim scit, an amore cap edio dignus sit.*

R. Ad excusationem pastorum cum reliquis circumstantiis, quas posuimus initio huius capituli, sufficere certitudinem morale quam habere potest probus & vigilans circa gregem suum pastor.

QVÆSTIO X.

An etiam illis, qui præ vi morbi confiteri non possunt, sed tantum tundunt pectus, vel similia signa pœnitentiæ præ se ferunt?

Quæstionis explicatio.

Est hic casus frequentissimus, propter infinita huius mortalis vitæ accidētia, quibus homines omni tempore subiiciuntur, sed præsertim tempore pestis, quæ morbus est acutissimus, repente omnem linguæ & reliquorum membrorum usum eripiens: Quæritur idcirco, si pastor intelligit peste infectum sic affectum esse, ut nullo modo possit confiteri, quamvis det aliqua signa pœnitentiæ, an teneatur illum accedere, & sacramentaliter absolueret, an vero illo casu à ministracione excusetur?

Responsio

Responsio.

Tenetur accedere, & sacramentaliter
 absolvere sub conditione tacita vel ex-
 pressa, videlicet, si hæc explicatio peccato-
 rum est sufficiens materia pœnitentiæ: hæc
 assertio est D. (a) Thomæ, (b) Paludani, (c) Anthonini,
 (d) Ruardi, & aliorum, quæ tutior est in praxi,
 quam altera contraria, quæ est (e) Soti & (f) Nauarri.
 Ratio illorum est, quia in necessariis ad salutem,
 tutior pars est sequenda, sed sacramentum pœnitentiæ,
 sicut & baptismi est necessarium necessitate finis,
 saltem in voto, & potest morienti etiam in re esse
 necessarium, supposito, quod de facto habeat tantum
 attritionem, quæ non sufficit sine sacramento,
 quod frequentissimum est: ergo tutius est in praxi
 dicere pastorem teneri illo casu peste infectum
 sacramentaliter absolvere saltem sub conditione.
 Deinde: Certiori (g) periculo occurrendum est,
 sed periculum irreuerentiæ sacramenti,
 quod à Soto, Nauarro, & quibusdam aliis hic
 timetur, cessat tum conditione apposita,
 tum auctoritate Doctorum hanc sententi-
 am defendentium; periculum autem damnationis
 æternæ remanet si peste infectus sacramentaliter
 non absoluitur, & tantum attritionem habeat,
 ut frequentius præsumi debet, cum non ita faci-

a *Opusc. 85.*b *dist. 21. q. 2.*c *4. 2.*d *3 p. tit. 10.*e *2.*f *art. 3. contra Lutherū.*g *In 4. dist.*h *18. q. 2.*i *In summa,*j *c. 26. n. 27.*k *c. inuenis.*l *De spons. &*m *c. si quis. De*n *pœn. dist. 7. in*o *fine.*

P s. leve

le vera contritio habeatur ob Dei amorem super omnia: ergo cum hoc periculum sit certius, illi occurrere est tutius.

*a Sess. 14. de
pœnit. 6. 5.*

Dices: Concilium (a) Trident. asserit nõ sufficere cõfiteri peccata in genere, vt quis sacramentaliter absoluator, sed necessario confitenda esse in specie, & sigillatim, ergo excusatur pastor à ministracione in hoc casu,

R. Concilium loqui extra casum necessitatis, in qua sufficit signa pœnitentiæ ostendere saltem in ordine ad confessionem, sicut in eadem necessitate, secundum omnes, sufficit vnum peccatum cõfiteri, si nõ possit plura, etiamsi alias moriens haberet

*b c. peruenit.
De consuet. legem non habet.*

plurima adhuc confitenda, (b) *quia necessitas* Dices 2. In casu proposito deest materia proxima sacramenti pœnitentiæ, s. confessio peccatorum, illa enim signa doloris nõ magis manifestant peccatum, quam si non fieret, cum etiam sanctissimus vir possit talia signa doloris ostendere.

R. Negando antecedens; nec refert etiã sanctissimum posse facere illa signa contritionis, quia etiam sanctissimus habet peccatum veniale, quod est sufficiens materia confessionis, & in illa præsertim hora non fit illa doloris significatio, nisi ad manife-

standum

standum aliquod peccatum, quod pungat conscientiam, & cuius remedium quærat per absolutionem, vt postea fiet manifestius.

Dices tertio: Potest contingere, vt illa signa non fiant animo pœnitendi & quærendi absolutionem.

R. Ideo adhiberi conditionem in absolutione, nec casus rarissimus tollit, quin moraliter sit probabile, mediis illis signis manifestari à moriente peccata ad finem quærendi absolutionem.

Dices postremo: Non sufficit ad absolutionem sacramentalem velle quempiam confiteri, nisi actu confiteatur, & se sponte subiiciat iudicandum sacerdoti; sed illa signa generalia ad summum ostédunt eum, qui illa dat, velle confiteri: ergo non potest sacramentaliter absolui.

R. Extra articulum mortis distingui confiteri & velle confiteri: secus in illo in quo voluntas confitendi, (quando non potest melius) est vera confessio. Et confirmatur, quia licet extra articulum mortis possit distingui voluntas efficax ab executione dilata, tamen in illo, cum executio non possit differri, voluntas efficax eo ipso

statim in executione
ponitur.

QVA.

QVÆSTIO XI.

*An etiam illis qui nullam mentionem confessionis
sacerdoti faciendæ fecerunt?*

Quæstionis explicatio.

PRætexere possunt quidam etiam ex hac parte excusationem, quod plerique hoc casu, etsi ostenderit signa contritionis, nullam tamen fecerint mentionem confessionis sacerdoti faciendæ. Huius occasione quæritur, an hoc prætextu pastores excusentur, an vero teneantur etiam huiusmodi absoluerè sacramentaliter?

Responsio.

Teneantur absoluerè sub cõditione, quia in casu extremæ necessitatis, in quo verus sumus, non requiritur expressa, sed sufficit tacita petitio confessionis: Et probatur primo auctoritate Diui (a) Augustini: *Tunditur (inquit) pectus, ut arguatur quod latet in pectore, ut evidenti pulsu occultum castigetur peccatum: reddit enim rationem, quare qui audiunt Cõfiteor, tundunt pectus, scilicet, ut manifestent peccatum, & sic illud castiget: At huiusmodi manifestatio peccati est cõfessio saltem tacita ad eius remissionem: ergo in illis signis reperitur confessio. 2. Signa contritionis manifestat contritionem*

*a Serm. 48.
de tempore,
super illud
confiteor tibi
Pater.*

de peccato, quia aliter non essent eius signa: Ergo manifestant peccatum, ut remittatur: Contritio enim est animi dolor ac detestatio de peccato commisso. 3. Quia in illo articulo signa illa fieri non solent, nisi ad manifestationem alicuius peccati, vel peccatorum, quæ pungunt conscientiam, & quorum remedium quaeritur medicina poenitentiae: vult enim existens in illa necessitate declarare signis illis contritionis, quod non potest voce, qua libenter, si posset, confessionem peteret: Nam videmus etiam maximos peccatores, si vel vnicum verbum proferre possint, ardentissime illo tempore efflagitare confessionem.

Dices: Sit ita, quod in illis signis contritionis sit inclusa aliqua peccatorum confessio, sed non propterea illa, quæ fit sacerdoti, quæ sola est sacramentalis.

R. Etiam sacerdoti faciendam contineri, qui enim petit absolutionem verbis expressis, vel signis contritionis, non petit illam à laico, sed ab ecclesia & eius ministris, qui habent potestatem absoluendi, & tollendi peccata, atq; à deo à sacerdote; & ita idem est petere confessionem, vel absolutionem, verbis vel signis contritionis, ac dicere, aliquis sacerdos absoluat me à peccatis, quæ his verbis vel signis contritionis
manife-

238 DE NECES. ET MOD. MINIST.
manifesto in genere, meliori modo, quo
nunc possum.

Dices 2. Ad absolutionem sacramenta-
lem non sufficit confiteri alicui sacerdoti
in genere, sed oportet confiteri alicui in par-
ticulari, puta, Petro, vel Paulo: Ergo non
tenetur, imò non potest pastor tali mini-
strare hoc sacramentum.

R. Non sufficere quidem huiusmodi
confessionem extra articulum prædictæ ne-
cessitatis, quia ut debita pœnitentia impo-
natur, opus est ut pœnitens omnia peccata,
quorum meminit, post diligens examen, re-
ferat Confessario, in particulari Petro, vel
Paulo, vel alteri: In articulo tamen necessi-
tatis, quàm aliter fieri non potest, sicut satis est
tamen in genere confiteri, ut ostendimus; ita
& in genere eligere Confessarium, maxime
eum contra hoc nihil sit assertum, vel à sa-
cra Scriptura, vel à summo Pontifice, vel à
Concilio generali, vel à communi Theolo-
gorum sententia.

QVÆSTIO XII.

*An & illos, qui huiusmodi signa pœnitentiæ dede-
runt in absentia pastoris?*

Questionis explicatio.

Ordinarie confessio fieri debet in præ-
sentiâ sacerdotis; hinc quidam fore-
caste

tasse excusationis occasionē accipere possent, quod etsi peste infectus percussisset pectus, & alia signa poenitentiae ostenderit, non putent tamen se teneri illi beneficium absolutionis impendere, eo quod illa signa non viderint, nec praesentes fuerint, quando illa edebat. Quæritur ergo, an hac ratione pastor excusetur, an vero etiam talibus ministrare teneatur?

Responsio.

Teneantur ministrare. Probatur primo ex verbis Leonis: *His (inquit) qui tempore necessitatis, & in periculi vrge, & instantia praesidium poenitentiae, & mox reconciliationis implorant, nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda.* Et infra: *Quod si aliqua aegri udine ita fuerint aggravati, ut quod paulo ante poscebant, sub praesentia sacerdotis significare non valeant testimonio ei fidelium, & circumstantium prodesse debeant, ut simul & poenitentiae, & reconciliatio- nis beneficium consequantur.* Secundo, quia certum est signa contritionis ex alterius tñ testimonio cognita sufficere, ut sacerdos possit sic morienti dare Eucharistiam, & extremam Vnctionem, & Baptisimum secundum omnes Doctores, & (a) Concilia:

*a c. Maioribus
de baptismo*

ergo & sufficient eadem signa contritionis declarata Confessario ex testimonio alterius pro sacramento poenitentiae.

Proba-

Probatur consequen. quia similiter debet in omnib. sacramentis ministrandis pastor examinare, & iudicare qui sint digni, vt illis ministret, & qui sint indigni, vt eos ab eorum perceptione repellat.

Dices: Potest contingere, vt infirmus pœnitens interim dum aduocatur pastor mutet voluntatem.

R. Non obstante illo teneri pastorem ministrare. 1. quia fere est impossibile, quod assumitur, vt quis existens in articulo mortis, & desiderans cōfiteri, mutet ita cito voluntatem. 2. Quia circumstantes qui affuerunt, possunt testificari; an viderint significationis voluntatis illius. Postremo, quia idem inconueniens potest sapius contingere in matrimonio contracto per procuratorem, quod tamen est in vsu ecclesie, & est verum sacramentum etiam post Concilium Tridentinum, vt suo loco dicemus.

Dices 2. Testificans de huiusmodi pœnitentia potest pastorem fallere.

R. Neque hoc pastorem excusare, 1. quia rarissime hoc continget, cum dictus testis nihil habeat utilitatis temporalis propter dictum mendacium. 2. quia etiam potest mentiri interpret, quando quis confitetur per interpretem, quod ignoret lingua
confessa.

confessarii: & tamen sine dubio valet illo casu confessio per interpretem: deniq; quia etiam ipse poenitens in praesentia confitens potest mentiri, & de facto aliqui saepius deprehenduntur suis confessariis mentiti fuisse.

QVÆSTIO XIII.

An etiam illis, quos paulo ante Pastor audierat in confessione, & non absoluerat, si postea superueniens inuenit adhuc viuos, sed amisisse sensum?

Quæstionis explicatio.

PEste infecti vt confessionem integram & salutarem faciant, frequenter rogant pastorem, vt ad se saepius redeat, vel quia propter corporis imbecillitatem non possunt simul integram confessionem facere, vel quia tunc non occurrunt alia peccata, cum tamen sciant esse plura, & dum redit pastor, reperit homines viuentes quidem, sed priuatos sensibus: Quæritur idcirco, quid hoc casu faciet pastor, excusaturne ab vltèriori officio, vel non?

Responsio.

Tenetur pastor tales absoluerè etiam sacramentaliter, dummodo non constet eos voluntatem poenitendi mutasse, quia imprimis ponitur dispositio sufficiens ad

Q susci-

suscipiendam absolutionem durare, & reperitur confessio non tantum in genere, sed etiam in specie. Sed hic monendi veniunt pastores, ne facile ab huiusmodi infirmitate correptis recedant non impensa absolutione: Pests enim (sicut aliquoties dixim⁹) morbus est acutissimus, qui frequentius hominem subito ex hac vita eripit: Itaq; hoc agendum est, vt audito aliquo, vel aliquib; peccatis, licet pœnites petant, vt altera die, vel alio tempore reuertantur, non statim assentiatur, sed moneant illos, vt in genere saltem se accusent de aliis peccatis que modo non valent confiteri, & proponant se illa confessuros prima quaq; oportunitate, qua pastores ad eos redire poterunt, quo facto confestim illos absoluant, ne forsan cum periculo salutis sine sacramentali absolutione decedant.

Dices: Tales non confessi sunt integre, volebant enim & alia peccata confiteri, nõ tenentur ergo, imo non possunt pastores illos absoluere.

¶ Huiusmodi fecisse confessionem integram saltem formaliter, imo & materialiter, quantum scilicet infirmitas humana illo tempore permisit.

Q. V. A.

QVÆSTIO XIV.

An etiam pueris 12. 11. 10. 9. 8. vel 7.
annorum.

Quæstionis explicatio.

Docet experientia vitam hominum quotidie fieri breuiorē, accelerariq; in pueris vsum rationis, vt non immerito quidam existiment, plerosq; pueros etiam ante completum septennium eo esse rationis vsu præditos, vt peccare possint, & peccent de facto mortaliter: nihilominus tamen videmus plerosq; tum parentes, tum pastores, sub quorum cura & custodia illi sunt, ita negligētēs, vt de eorum conscientia & salutē etiam in octauo, nono, decimo; & supra annis non cogitent, nec eis sacramenta administrari curent, præsertim in articulo mortis, dum de eorum salute vel damnatione æterna agitur. Huius occasione quaritur, an pastores propter puerilem ætatem excusentur ab administratione huiusmodi puerorum, an vero etiam illis cum periculo vitæ teneantur sacramentum hoc ministrare?

Responsio.

Primo certū est pastores non teneri ministrare hoc sacramentum pueris peste infectis, sicut nec aliis non habentib. vsum rationis,

Q 2

rationis,

rationis, quia non sunt illius capaces; unde puero ante septennium non est communiter danda absolutio, quia ante illam aetatem praesumitur illo carere, sicut post completum septennium est praesumptio illius, secundum communem (a) Theologorum, & (b) Canonistarum, argumento sumpto ex eo, quod iure canonico assignetur septennium ad contrahenda sponsalia; quae sine usu rationis contrahi non possunt.

a D. Thom.
in 4. dist. 27.
q. 2. a. 2. in
corpor. & ibi
Dd.

b Panorm. c.
omnes. de
penit. c. 1.
de delict. pue
rorum, & ibi
omnes.

Secundo certum est, e contra pastores teneri in quacunque aetate, qua constat puerum habere usum rationis, praesertim si fateatur aliquod peccatum mortale, quia secundum communem tales pueri tenentur iure diuino in articulo mortis confiteri: ergo pastores tenentur illos audire, sicut & adultos, alias essent peioris conditionis quam illi, cum tamen aequale ius habeant ad percipienda sacramenta, ut ante ex Apostolo (c) ostendimus.

c Galat. 3.

Dices: Quid si pastor & parentes dubitent, an puer habeat usum rationis, puta, quia est tantum octo, vel nouem annorum, & sunt argumenta pro vtraque parte probabilia.

Ex Iason. l. 1.
c. de sum. Tri
mit. n. 36.

R. In dubio inclinandum esse pro ministracione sacramentorum, quia ubi agitur de periculo salutis, tutior pars est eligenda, debet tamen

tamen absolueret sub conditione expressa vel tacita, si videlicet sit capax absolutio- nis, vt honori & reuerentiae sacramenti consularur, vt in similibus casibus iam ali- quoties diximus.

Dices secundo: Quid si pastor & paren- tes probabile existiment, puerum habere vsum rationis, eritne absoluendus sub con- ditione?

R. Illo in casu absoluendum esse sine conditione, quia illa certitudo (a) moralis, est a *Medin. lib. 1. Summa, c. 12. §. 2. cas. 6. Victoria in summ. q. 139.* sufficiens ad simpliciter ministrandum sa- cramentum.

Dices tertio: Quibus signis & coniectu- ris potest deprehendi, an puer habeat suf- ficientem vsum rationis ad hoc sacramen- tum?

R. Puerum videri habere illum secun- dum (b) Nauarrum, qui ob malefactum ve- recundatur, & bonum discernit à malo, & interrogatus, an liceat innocentem inter- ficere, aliena inuadere, superiori maledi- cere, & alia huiusmodi, negatiue respon- det: & interrogatus, an bonum sit esurienti panem porrigere? adire ecclesias? respondet affirmatiue.

Q 3 Q V A-

QVÆSTIO XV.

An etiam illis, qui pre vi morbi in amen-
tiam phrenesim, & furorem
acti sunt.

Quæstionis explicatio.

Poenitentia est voluntaria peccatorum
detestatio: suscepturus ergo hoc sacra-
mentum, præter voluntatem expressam vel
tacitam illud suscipiendi, requirit insuper
peccatorum detestationem: quæ cum non
videatur inesse amētibus, furiosis & huius-
modi, existimare possent aliqui, se idcirco
excusari ab administrando illis hoc sacra-
mento. Idcirco quæritur, an & illis sit hoc
sacramentum ministrandum, an vero pa-
stores ab illius administratione excusen-
tur.

Responsio.

Tenentur ministrare, si, antequam in a-
mentiam, aut furorem inciderent, piam
erga hoc sacramentum voluntatem cum
signis contritionis ostenderit. Hanc asser-
tionem docent Emanuel (a) Za, & (b) Syl-
uester, & probatur auctoritate (c) Concilii
Carthaginensis. Is qui in infirmitate (inquit)
inuitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit,
vel in phrenesim conuersus fuerit, dent testimonium,

a verb. abso-
lutio, n. 11.

b verb. Con-
fessor. 3. n. 16.

c refertur, c. pœnitentiam petit, si casu, dum ad eum sacerdos

Is qui, 26. q. 6

qui eum audierunt & accipiat poenitentiam & si continuo sit moriturus reconcilietur per manus impositionem. Probatum quoque ratione, nam amentes potuerunt peccare mortaliter, & in amentiam incidere tantum attriti, ut primo capite diximus: Quare cum vi sacramenti fieri possit, ut fiant contriti, tenentur pastores illud eis ministrare. Dixi (*si piam erga sacramentum voluntatem cum signis contritionis ostenderit*) quia iura illa requirunt, & postulat ratio: nam in quolibet suscepturo sacramentum requiritur imprimis voluntas recipiendi illud, siue formalis, siue virtualis, siue interpretatiua: Et insuper in hoc sacramento actualis, vel saltē virtualis peccatorum detestatio, ut ante diximus.

Dices: Concilium citatum concedit illis hoc sacramentum, qui paulo antequam inciderent in amentiam, petierūt poenitentiam: Ergo saltem nō tenebitur pastor ministrare illis, qui ante quindecim dies, vel mensem vnum, vel plures in amentiam inciderunt.

R. Negando consequentiam: nam si illa deuotio & poenitentiae petitio, quae paulo antephrenesim habita fuit, manere potuit in phreneticis ad vnum, duos, tres dies, manere quoque poterit ad plures dies, imo vero menses, quia deuotio illa non est in-

Q 4 interrupta

248 DE NECES. ET MOD. MINIST.
terrupta per contrarium actum, imo nec
potuit interrumpi, cum (vt ponimus) con-
tinuo vsu rationis priuati fuerint.

QVÆSTIO XVI.

*An etiam illis, qui scrupulis anguntur, & sapius
confiteri volant?*

Quæstionis explicatio,

PEste grafsâte videre est plerosq; omnes
iusto timidiore, in scrupulos incide-
re, cui morbo prudentes pastores & con-
fessarii frequenti verbi Dei prædicatione
& exhortatione occurrere debebunt, ne
ingruescat, & ægrum in baratrum despera-
tionis adducat. Quæritur idcirco hoc loco,
qualiter se geret pastor si peste infectus
scrupulis agitatus iam semel confessus, ne-
rum & sapius cõfiteri velit, excusabitur,
an vero audire tenebitur?

R: sponſio.

Distingendum videtur: vel enim pas-
tor aduertit egrum habere conscien-
tiam scrupulosam, dicto tamen obediẽte,
vel aduertit habere rebellem, hoc est diffi-
culter credentem, & desperationi vicinam.
Si primũ audita prius (vt supponitur) ipsius
confes-

Confessione & monitione ipsi facta, vt scrupulositatem eiusmodi deponat, non tenebitur vltterius adire. Si secundum, tenebitur, non pro confessione audienda, sed pro exhortatione facienda ad fortitudinem animi contra scrupulos.

Primum manifestum est, quia æger non est in vera necessitate sacramenti, & sufficit illi pro illo statu, vt consilio sui postoris docti & prudentis acquiescat, & anxietatē quam scrupuli iniiciunt, magno animo deponat, nec confessionem repetat, quia scrupulosus sic agens, cōformat se recto & prudenti dictamini pastorum & Doctorum, quos Christus in Ecclesia fideles docere solet.

Alterum quoque clarum est, quia propter desperationem talis peste infectus est in extrema vel certe graui necessitate, & periculo probabili aternæ damnationis, nisi industria & sedulitate pastoris inducatur, vt bonis consiliis acquiescat.

Dices. Æger renuens credere suo pastori docto & prudenti, non est in vera necessitate, per ipsum enim stat, quominus ab hoc periculo liberetur, non ergo tenebitur illi pastor exhortatione sua adesse, præsertim cum tanto vitæ corporalis discrimine.

Q 5

R. Ne-

R. Negando quod assumitur: falsum enim est, necessitatem prouenientem ex uoluntatis defectu non obligare parochum ad subueniendum subdito in spiritualibus cum periculo uitæ, aliàs enim nunquam ad hoc obligaret charitas, nisi forte respectu paruulorum baptismo egentium: hoc autem falsum est: ut constat ex his quæ de correctione fraterna & scandalo tradunt communiter Theologi.

Q V Æ S T I O X V I I .

An etiam illis, qui paucis ante diebus, ueluti octo uel paucioribus, ante conceptam pestem, confessi fuerunt?

Quæstionis explicatio.

Sunt plures, qui frequentius solent confiteri, & venerabile sacramentum Eucharistiæ sumere, accidit ut aliquot diebus à sacramentis perceptis quispiam illorum incidat in morbum contagiosum, quaeritur, an parochus etiam huiusmodi teneatur adire, & confessionem iterum excipere an vero excusetur?

Responsio.

Recurrèdum est in hoc casu, sicut & in multis similibus ad ea, quæ dixim⁹ in
iij

ratio huius capituli: si n. pastori constet moraliter de bona dispositione ipsius poenitentis, & scit illum Deum timere, adeoque prudentem & doctum esse, ut si quid saluti noxium haberet, statim illud declararet, & pastorem sedulo aduocaret, non erit opus, illo casu accedere, quia tunc subditus non est in necessitate graui, minus extrema.

Dices: Multi (a) graues Doctores affirmant, parochum teneri multis casibus ad confessionem suorum parochianorum audiendam, etiam quando illi ex precepto non obligantur confiteri, debet ergo & hoc casu eorum confessionem, si illam facere optent, excipere.

a *Adrian. q. 5, de confessi. dub. 8. Soto dist. 18. q. 4. ar. 2. Nauar. c. consideret, de poenit. dist. 6. à nu. 152.*

¶ Illud verum esse regulariter & per se, non autem quando tantum parochi immineret periculum, ut alias fiet manifestius.

QVÆSTIO XVIII.

An etiam illis, qui aliquoties à blasphemis absoluti, quas præ vi morbi euomuerunt, iterum in illas reuincunt?

Quæstionis explicatio.

EA est frequenter vis morbi pestilentialis, ut homines alioquin catholicos ex infirmitate humana ad impatientiam, blasphemias, & similis generis peccata

252 DE NECES. ET MOD. MINIST.
cara per se lethifera, non raro adigat. Horū
occasione quaeritur, an toties, quoties illos
reincidisse significabitur pastori, teneatur
eos accedere, confessionem audire, & ab-
solutionis beneficium impendere, an vero
ab huiusmodi administratione excusetur?

Responsio.

Tenebitur regulariter, etiam sub peri-
culo contagii & vitæ: est enim regula
generalis, parochū teneri sub peccato mor-
tali administrare sacramenta, quotiescun-
que illa sub eodem tenentur recipere. Cer-
tum est autem, quemcunque teneri confi-
teri toties, quoties durante morbo reinci-
dit in peccatum mortale, ergo tenetur pa-
stor in hoc prædicto casu toties subditos
accedere, & illis, si bene dispositi sint, be-
neficium absolutionis impendere.

Dixi (*regulariter*) quia posset casus eueni-
re, quo pastor excusaretur, puta, quia ipse
solus est, qui in oppido vel pago ministrat
sacramenta, & iam recēs vidit bonam dis-
positionem ægroti, & certo cognouit, q̄ li-
cet ex vi morbi per fragilitatem humanam
inciderit in aliquas blasphemias, nihil omi-
nis conceperit illarum veram contritio-
nem, sicut iam aliquoties expertus est illū
fecisse: quin etiam probabiliter dubitant,
an ex

an ex pleno iudicio proderint hæ blasphemie; etenim sunt alii ægri, ad quos vocat, & timet statum & dispositionem illorum periculosiorem esse statum istius. His enim concurrentibus parochus videtur excusatus, quia subditus illis positus non est in gravi necessitate, poterit enim ex voto confessionis, quod habet, saluari, etiam sine absolutione sacramentali, maxime accedente illo, quod pastor ad alios suo iudicio in maiori necessitate constitutos pro sacramentis vocatur, illis enim ex charitatis lege & ordine tenetur potius subuenire, & adhuc magis, si timeatur maius esse in domo illius ægri contagionis periculum, quam in domibus aliorum ægrorum, quæ non tam diu fuerunt peste infectæ, quia pro communi bono pastor se ab illo maiori periculo servare posset, adeundo minus: Quæ omnia patent ex ante dictis.

Dices: Vnde & quibus indiciis poterit sibi persuadere pastor, ægrotum veram peccatorum contritionem concepisse.

ꝛ. Ex duobus hisce: 1. quia ex diuturna conversatione & frequenti confessione scit illum esse bene instructum, & Deum timentem, solereque dolorem peccatorum concipere propter amorem Dei super omnia: 2. quia (vbi casus præsupponit) æger aliquoties

254 DE NECES. ET MOD. MINIST.
tius durante morbo confessus, semper ostendit huiusmodi contritionis signa.

QVÆSTIO XIX.

An etiam illos, quos ante vnam aut alteram horam vidit potu obrutos.

Quæstionis explicatio.

Diximus in præcedentibus, plerosque tempore pestis genio indulgere, & potu se obruere, quo ab hoc morbo contagioso præseruentur, quanquam, vt antea obiter diximus, (a) impie & stulte. Impie, quia vbi Deum propter peccata nostra iratum placare deberent, iram illius prouocant, peccata peccatis cumulando; Stulte vero, quia ex medicorum sententia & experientia teste, sicut notauit (b) Maior, excessus potus, sicut & ventris, morbum hunc non impediunt, sed accendunt: Horum occasione quaeritur, an pastor, si vocetur ad peste infectos, quos nouit à pluribus diebus vel hebdomadis potu se ingurgitare, & genio indulgere, teneatur accedere, & sacramentum ministrare, an vero ab huiusmodi administratione excusetur?

Responsio.

Tenetur, si probabiliter constet, eos sufficienti v sui rationis restitutos, quia quouiscunque homo habet rationis vsum, potest

a *Enbr. Biel*
in q. de fuga
pestis.

b *In 4. dist.*
p. q. 21.

est legitime per pœnitentiam conuerti, & facere se capace absolutionis: ergo pastor tenetur illi adesse, præsertim in eo articulo, in quo potest probabiliter timere, huiusmodi homines esse in graui, imo extrema necessitate spiritali. Confirmatur primo, quia ad veram pœnitentiam & conuersionem non requiritur, nisi Dei auxilium, cui homo cooperetur: Confirmatur secundo, quia in hoc differt vitæ præsentis status, ab illo qui est in futura, quod homo, quâdiu in hoc sæculo viuit, habens vsum rationis humanum, & liberum, potest manum vel ad bonum vel ad malum porrigere.

Vnum tamen aduertendum est, quod quamuis hæc vera sint, debeantque pastores ex quauis (a) probabili ratione se inclinare ad ministrandum sacramenta, per ea, quæ ante diximus: periculosissimâ tamen in eo articulo esse huiusmodi hominû pœnitentiam, de ea enim sic (b) D. Augustinus: *Si quis (inquit) positus in vltima necessitate, aegritudinis suæ voluerit accipere pœnitentiam, & accipit, & mox reconciliatur, & hinc vadit, fateor vobis, non illi negamus, quod petit, sed non præsumimus, quod bene hinc exit.* Est formidolosa tanti viri sententia, cui cõsentiunt & aliæ eiusce generis veterû Patrû innumere, quas p̄ beuritate nobis p̄posita omittim.

Dixi

a Palud. in 4. dist. 9. q. 4.

b Lib. 50. h. miliar. hom. 4.

Dixi (*si probabiliter constet, eos sufficienti vsum rationis restitutos*) quia alias non tenetur accedere, cum non sint capaces sacramenti.

Dices: Quibus signis cognoscet pastor an huiusmodi habeant sufficientem vsum rationis ad disponendum se ad hoc sacramentum?

R. 1. Si respondeant ordinate ad interrogationes sibi factas. 2. Et maxime si cordato modo procedant in petenda & agenda poenitentia.

Dices 2. Quid si ostendant exteriora signa poenitentiae, & confiteantur ebrietates suas, & alia peccata, dubitet nihilominus pastor, num habeant sufficientem vsum rationis, & habet pro vtraque parte rationes probabiles?

R. Tenebitur accedere, & illis ministrare sacramentum, saltem sub conditione tacita vel expressa, vt iam aliquoties in similibus casibus ostendimus.

Q V Æ S T I O XX.

An etiam suis Concubinis?

Quaestionis explicatio.

Veritum est statutis synodalibus diocesis Leodiensis, sub poena excommunicationis

nicationis, ne concubinus suæ concubinæ confessionem audiat, sic enim habent: *Præcipimus, (a) sub pena excommunicationis Presbyteris, ne audiant confessiones mulierum, cum quibus peccauerunt, de peccatis quæ perpetraverunt cum eis. sed eas remittant alteri Presbytero, super dicto peccato confitendas & absoluendas. Nec etiã Presbyteros conscios & fautores peccati sui, vel mediatores audiant, sed mittant eos vel eas ad honestos confessores.* Meminit huius statuti & excommunicationis Adrianus Doctor Louaniensis diœcesis tunc Leodiensis, postea Pontifex eius nominis sextus: Cuius statuti rationem reddunt Doctores, quia aliàs tollitur erubescētia, quæ maxima est satisfactiōnis pars: Huius occasione quæritur, si nullus sit, qui huiusmodi concubinam audire velit, an concubinus audire possit & teneatur, an vero excusetur?

Responsio.

NON solum potest in tali casu, sed etiam tenetur: Neque obstat statutum aut excommunicatio, quia *(b) quod pro charitate institutum est, non debet contra charitatem militare: faceret autem contra charitatem pastor, imo vero & contra iustitiam, si concubinæ petenti in huiusmodi casu negaret sacramentum.*

R. Dices

a De pœn. & confes. ca. 4.

b D. Bernh. de praecep. & dispens. c. 4.

Dices. Deest in tali casu erubescencia, quæ maxima est satisfactionis pars.

In add. ad 3. p. q. 20. ad 1.
 R. Quod Doctores cõmuniter dicunt, erubescenciam partem esse pœnitentiæ, nõ sic intelligi debet, quasi ad substantiam pœnitentiæ pertineat, hoc enim falsum est, quia si de facto concubinus concubinam vere pœnitentem audiret, etiam extra casum necessitatis, vere absolueret, si aliud non obstaret, secundum D. Thomam, quamvis peccaret, & in diœcesi Leodiensi excommunicationem incurreret.

Q V Æ S T I O XXI.

An etiam illis, qui cœperant alteri sacerdoti confiteri, si interim confessorius peste infectus mortuus fuerit.

Quæstionis explicatio.

CAsus est talis: Sacerdos dum excipit confessionem peste infecti, pestem ab eo concipit, & subito moritur, tenebiturne pastor vel alius sacerdos eundem peste infectum accedere, & sacramentum ministrare, an vero excusabitur?

Responsio.

Tenebitur accedere, & absolutionis beneficium impedere, quoniam necesse

esse non sit, vt in pluribus peccatis audiē-
dis longam moram trahat, per ea quæ ante
diximus, & in posterum dicturi sumus.

Dices. Si sacerdos sacrificās morbo cor-
tipiatur, sacerdos succedens debet omnia
omissa perficere, vt ex Conciliis & decretis
pluribus colligi potest: ergo & pastor suc-
cedens debet peccata, quæ restant confi-
tenda, audire, & beneficium absolutionis
impendere.

Tolet. 7. c. 3.
Tolet. 11. c. 13
refertur 7. q.
1. c. nihil. &
cap. illud.

R. Ita ordinariē fieri debere, quamuis
inter ista duo sacramenta sit magna diffe-
rentia, vt ex ante dictis facile est colligere.

QVÆSTIO XXII.

*An etiam illis, qui volunt confessionem gene-
ralem facere?*

Quæstionis explicatio.

Frequens est, aliquem velle in mortis
articulo confessionem generalē facere:
tunc enim oculos mentis, quos erubescen-
tia mundana clausit, timor diuini iudicii &
gehennæ aperire solet, nec tunc difficulter
quis adducitur, vt ruborem breuem apud
vñum hominem patiat, quo Dei & Sācto-
rum omnium confusionē perpetuā euadere
possit: Huiusmodi occasione quæritur, an
pastor teneatur huiusmodi generales con-

R. a. confessio

fessiones tempore pestis excipere, an vero excusetur?

Responsio.

EXcusabitur regulariter, si hæc concurrant. Primum, quia aduertit peste infectum concepisse cōtritionem vel attritionem suorum peccatorum. Secundum, quia timet pastor, ne ipse peste infectus deficiat, nec voluntati suæ satisfacere possit, ppter maximum, quod ipsi imminet, mortis instantis periculum. Tertium, quia multi peste infecti audiendi sunt, & sanis seruendum, & quædam similia. His enim positis, sufficiat audire vnum duo vel tria peccata, cum confessione generica reliquorum, & illi beneficium absolutionis impendere. Neque obstat, quod confessio non videat integra, quia sufficit esse integram, si non materialiter, saltem formaliter, vult enim omnium omnino peccatorum confessionem facere, si nullum præberetur impedimentum, quod sufficit ad hoc, vt confessio censeatur integra.

Dices. Quid si æger penitus non fidat conscientia suæ, nisi integre confiteatur, etiam materialiter, tenebiturnè pastor integram & generalem omnium omnino peccatorum confessionem in tali casu excipere?

ꝛ. Non

R. Non tenebit, sed poterit paucisconscientiam ægroti pœnitentis melius informare: quamuis si nullus alius sit in maiori necessitate, laudabiliter facturus sit pastor, si illius voto satisfaciatur, vitam corporalem pro illius quiete exponendo, per illa, quæ primo capite diximus.

Q V Æ S T I O XXIII.

Quis sit optimus & maxime probandus modus, ministrandi hoc sacramentum tempore pestis?

Quæstionis explicatio.

C Onsueta methodo dixim⁹ de ministris primum, deinde de iis, quib. ministrandū est hoc sacramentum, subiectis resolutionibus quæstionum & excusationum, ppter quas videri potuisset, non esse necessarium, peste infectis illud ministrare. Restat vt de modis ministrandi agamus: in his n. magna varietas reperiri solet, propter varia, quæ periculum, tum ministrantium tum suscipientium, in hoc casu suggerere solet. Et in primis inquirendum, quis censeferi debeat optimus modus ministrandi hoc sacramentum in præsentī casu?

R 3

Responsio.

Responsio.

Ille est maxime probandus, in quo substantialia ipsius sacramenti certa, & quantum fieri potest minime dubia, hoc est, ex parte quidem pœnitentis contritio, vel attritio, & confessio vera & integra, saltem formaliter: ex parte vero ministrantis absolutio, quæ his verbis constat: (*Ego te absoluo.*) Deinde cæremoniæ Ecclesiæ diocesane in totum aut pro parte adhibentur, pro ratione periculi contagionis, vel mortis ipsius pœnitentis, vel etiam ministrantis; His enim positis, ea omnia aderunt, quæ vir bonus & prudens in huiusmodi administratione adesse debere iudicaret, quæ sufficienter ex antedictis patent.

Dices: Valebitne absolutio, si pastor subditum, multis censuris & peccatis innodatum, absoluat, nihil aliud dicendo, quàm *Absoluo te.*

R. Valebit, dummodo intentio extendatur ad absolutionem à censuris & peccatis, ut speciatim Sotus (a) annotavit.

a Sotus in 4,
dist. 14. q. 1.
artic. 3.

QVÆSTIO XXIV.

Quid censendum sit de modo ministrandi illorum,
qui in casu pestis absoluunt poenitentem his verbis:

Absoluat te Christus: vel, Deus te absoluit,

vel, absoluaris à peccatis tuis: vel,

Remitto tibi peccata: vel, Sa-

cramentum absoluti-

onis tibi impē-

do?

Quæstionis explicatio.

Certum est, formam huius sacramenti consistere in his verbis; *Ego te absoluo*: quamvis & in illis tribus verbis tantū duo sint de essentia, *Te* & *Absolua*, vt (4) Sotus ^{2 dist. 14. q. 1. art. 3.} bene notauit: nam tantundem significabis si dicas, *Absolua te*, ac si dixeris, *Ego absoluo te*. Potest vero in casu pestis ex nimia animi perturbatione accidere, parochū non vti verbis consuetis, sed aliis atque aliis, & præsertim in quæstione propositis, de quibus forsitan non immerito quis dubitare possit, an modus sub illis verbis ministrandi probandus sit vel reprobandus?

Responsio.

Primo. Modus absoluendi per hæc verba: *Christus te absoluat*: est reprobandus. Re-

R 4 probat

a *Opus. 22.*

probat illum D. Thomas (a) ex professo in suis opusculis, & vocat præsumptuosum & temerarium, potuisset & erroneum appellare: nam effectus sacramenti, atque adeo actus ministri, tali forma verborum debet significari, qualis ex scriptura & vsu Ecclesiæ habetur; talis autem in proposito est illa, quæ continetur verbis indicatiui modi: (*Ego te absoluo.*) non autem illis deprecatiui, (*Christus te absoluat.*)

b *In 4. sent. dist. 18. lit. F.*

Secundo: Modus absoluendi p illa verba, (*Deus te absoluit.*) quæ sunt præteriti temporis videtur similiter reprobandus, & fauere opinioni Magistri (b) Sententiarum, qui docuit per illa verba (*Ego te absoluo.*) nequaquam significari, quod ipse sacerdos absoluat à peccatis, aut remittat peccata, sed sensum esse: Ego te à peccatis à Deo absolutum esse dico: quæ opinio vel verius error ab omnibus reiicitur, & merito: nam pugnat cum ipsa Scriptura, & auctoritate Sanctorum Patrum, qui aperte docent, sacerdotem ipsum saltem vti causam instrumentalem per sacramenti ministerium remittere peccata, idque per formam proprie significari, cõformiter ad verba Scripturæ:

c *Matth. 18.*
d *Ioan. 20.*

Quaecunq; (c) solueritis, &c. & Quorum (d) remiseritis, &c. quæ proprie & simpliciter, vti sonât, intelligi debêt, vt posset autoritate sancto-

sanctorum Patrum ostendi, si suscepta breuitas hoc permetteret.

3. Modus absoluendi per illa verba: (*absoluaris à peccatis tuis*), probari potest, & nominatim probatur à (a) Soto, quia hic modus formæ imperatiuus tantundem valet in re, quam indicatiuus, vt ex forma baptismi Græcorum colligi potest, qui ab ecclesia censentur vere baptizare, quamuis vtantur verbo imperatiuo, *Baptizetur seruus Christi*.

a In 4. dist.
14. q. 1. art. 3.

4. Modus absoluendi per illa verba, (*remitto tibi peccata*) tolerari potest, & probatur à Caietano apud D. (b) Thomam, quia illa tantundem significant, ac (*absoluo te*).

b 3. p. q. 84.
art. 3.

5. Modus quoque absoluendi per illa verba: (*sacramentum absolutionis tibi impendo*) similiter probari potest, vt speciatim notauit Caietanus, quia quod ad rem attinet, tantundem ac illa (*absoluo te*) significant.

Dices: Peccatne, qui his etiam probatis modis absoluendi vtitur, ommissa consuetudine ecclesiæ forma?

R. Peccat quamuis non mortifere, si vt casus ponit mutatio fiat ex inaduertentia vel perturbatione animi, posset tamen esse mortale ratione alicuius scandali, vt si inde putaret pœnitens, inquit Sot. sacerdotem sibi nolle beneficiû absolutionis impedere.

R 5 QVÆ

QVÆSTIO XXV.

Quid de illorum, qui rogant agrum, an habeant peccata mortalia, & in intellecto quod nullum designat, non absoluunt, sed abeunt?

Quæstionis explicatio,

CAsus est talis, multi assueverunt singulis Dominicis cōfiteri & communicare, corripuntur peste & volunt confiteri, inquit pastor, an aliquod peccatum præter quotidiana confitendum habeant, intellectu, quod nullum, non audit neq; absoluit: Quæritur, quid de hoc modo agendi censendum sit?

Responsio.

Hic modus agendi, etsi in magna contumacia videatur posse tolerari, tamē nō caret graui periculo: Prior pars probatur, quia veritas certa est & Catholica, non esse necessarium confiteri alia peccata quam mortalia: sic enim definiuit (a) Concilium Trident. & est communis Theologorum, quia ad remissionem venialium per se non est necessaria infusio gratiæ, & consequenter ad illorum remissionem non est opus aliquo sacramento tanquam gratiæ instrumento: non ergo tenebitur pastor vitam suam periculo exponere pro absolutione

*a Sess. 14. c. 5.
& can. 7.*

tione illorum impendenda, cum sine sacramento possint remitti. Posterior probatur, quia fieri potest, ut æger erret existimando peccatum esse veniale, quod est mortale, ut merito precatus sit regius Propheta: *(a) Delicta quis intelligit: ab oc ultis meis munda me Domine, & ab alienis parce seruo tuo.* Quare pastor monebit talē, ut confiteatur saltem vel vnum veniale, & cum absoluat, maxime, si aliquo notabili tempore confessus non fuerit, cum homo sit sæpe peccatis occultis obnoxius, de quibus non conteritur, ac proinde si sine sacramento moreretur, periret, qui sacramento adiutus saluari potuisset.

Dices: Quid si vouit etiam confiteri venialia?

R. Potest tale votum intelligi vel de omnibus venialibus, vel de aliquibus, puta, quibus est multum obnoxius, & facile cognosci, & explicari possunt, & ad magnum animæ bonum pertinet illorum correctio.

Si primo modo votum illud intelligatur, negligendum est, sicuti periculosum, *(b)* & moraliter loquendo impossibile: Si altero, videtur pastor obligari ad ægrum in con-

a Psalms
b Sotus in 4. dist. 18. 1. art. 2. circa fin.

fessione audiendum, ne quantum in se est, violator voti censetur.

Q V Æ

QVÆSTIO XXVI.

Quid sit de illorum, qui propter ægri in loquendo tarditatem ipsi celeriter de peccatis, quæ verosimi-

l. r illum commississe existimant, interrogant, & statim annuentem ægrum absoluunt, & abeunt.

Quæstionis explicatio.

Fere omnes peste infecti linguam habent ulceratam, aridam, & propemodum immobilem, propter ardentem in intestinis febrim, ut Medici testantur, & in superioribus ex Lucano ostendimus. Huius occasione quæritur, an Pastor aduertens ægrum tarde & difficulter loquentem, possit hoc modo supplere, interrogando scilicet, tantum aliqua, quæ verosimilius putat illum commississe: & beneficium absolutionis impendendo?

Responsio.

Potest hic modus ministrandi tolerari, præsertim si aliquod horum trium occurrat: Primum si graue sit contagii periculum: Secundum, si breui timetur ager in delirium, vel etiam in mortem ex vi & magnitudine morbi casurus. Tertium, si ager tolet esse boni iudicii, & diligenti præmeditatione sese ad cõtritionem & confessionem

nem præparare, ita vt pastor sibi probabiliter persuadere possit illum pro hoc tempore bene præparatum esse, & si morbus & tempus permitterent libenter omnia confessurum: Et ratio est, quia illis tribus casibus sufficit integritas confessionis formalis: vult enim æger integre confiteri, si tempus, & morbus illud permitterent, quod sufficit vt confessio dicatur integra saltem formaliter; & consequenter peste infectus est bene dispositus, vt tam sacramentum, quam effectum sacramenti, & omnium peccatorum etiam omissorum remissionem consequatur.

Dices: Iudicis est causam bene examinare, antequam sententiam ferat, debet ergo pastor vltius de tota causa diligenter cognoscere.

R. Posito aliquo eorum quæ diximus, pastorem sufficienter officium fecisse, vt ex antedictis satis manifestum est, secundum quæ licet in articulo mortis, propter periculum & temporis breuitatem, crassiore quodam modo ministrare sacramenta, quam extra illum.

Dices secundo: Quid si æger velit integre confiteri?

R. Si pastor timet probabiliter periculum mortis ex infectione pestilenti, non tenetur

a sup.

teneretur audire, sed excusatur secundum
 (a) Zambranam & multos recentiores Dd.
 eruditos & pios, quos se consuluisse dicit,
 quorum ratio videtur esse, quia sicut secundum
 omnes excusatur pœnitēs ab integritate
 confessionis, quando ex illa sibi timet
 damnum corporis, vel rei familiaris, vel
 honoris, quod scilicet Confessarius ipsi iniuste
 inferret, si illi integre confiteretur, ita
 etiam excusatur Confessarius ab audienda
 integra confessione, ex qua sibi à confitente
 mortem timet.

Quod noto in solamen pastorum & eorum
 qui necdum tanta charitate ardent, ut
 periculū vitæ corporalis, pro maiori quiete
 spiritali proximi adire audent.

QVÆSTIO XXVII.

*Quid sit de illorum, qui habentes plures peste infectos
 eodem tempore vicinis tuguriolis exceptos, ad
 singulos accurrunt, auditoque vnius peccato
 vno illum statim absoluunt, & ad alium atq;
 alium transeunt, eos similiter audientes &
 absolventes?*

Quæstionis explicatio.

CVM pestis sæuit & instar ignis omnia
 circumquaq; depopulat, nec plures
 sunt

sunt in parochia qui confessiones excipiāt, redigitur pastor in has angustias, vt vel plerosq; sine ministracione huius sacramenti deserere debeat, vel sumā illi opus sit tum diligētia, tum industria, quo omnibus, vel saltem quam plurimis illud ministrare valeat: Huius occasione quæritur in hoc lugubri casu, an pastor modo prænarrato suorum confessiones excipere, & beneficium absolutionis impendere possit & teneatur?

Responsio.

Postis his, quæ præcedenti quæstione comprobauimus, videntur posse imo teneri pastores hoc pacto ministrare: quia charitas obligat, vt illud sacramentum tantæ necessitatis in illo periculo communicateur omnibus, quibus communicari potest: potest autem hoc pacto illis communicari, vt ex antedictis patet: & confirmatur à simili: nam (a) Dd. asserunt in casu naufragii, & ingressus in prælium, & similibus, quando confessiones omnium non possunt integre audiri, posse Confessarios audito vno, vel altero peccato cuiuslibet, eos sigillatim absoluerè.

Dices: Quid si tali tempore pastor offendat aliquos, quorum confessiones integras

a Henric. lib.
9. summa, c.
30. n. 4. Et alij
quos citat.

gras audire possit, cum non ita graui contagionis periculo, tenebitur ne illos integre audire?

R. Non teneri propter debitum charitatis, quo aliis in pari vel maiori salutis periculo existentibus (vt præsupponimus) teneretur quoque hoc sacramentum ministrare.

Q V Æ S T I O XXVIII.

Quid de illorum, qui plures peste infectos in eodē cubiculo, vel lecto iacentes, simul audiunt & absoluunt?

Quæstionis explicatio.

Frequens est læuiente pestilentia, vt pastores plures offendant egros in eisdem Xenodochiis publicis, vel ædibus priuatis, cubiculis, subinde etiam lectis iacentes, quos necessum est, si confiteri debeant, vt sociis audientibus confiteantur: Queritur, an hic modus confitendi, & simul illos absoluendi tolerari possit?

Responsio.

Potest tolerari & practicari, imo subinde ipsi peste infecti hoc modo tenebuntur confiteri, & pastor absoluere. Primum probatur, quia quamuis nemo cogi possit ad

fit ad confessionem publicam, seu talem, quæ in aliorum notitiam venire possit, tamen quilibet potest iuri suo cedere, & aliquid infamiae pati ad maius aliquod spirituale bonum consequendum, ut communiter Dd. tradunt. Alterum probatur, quia si æger non confidit, se posse consequi remissionem peccatorum, nisi virtute absolutionis sacramentalis, tunc etsi non ex præcepto sacramenti, tamen ex præcepto charitatis, quo tenetur salutem animæ suæ prospicere, tenebitur sociis audientibus confiteri, & potius subire quamuis infamiam, & quæuis detrimenta, quam non confiteri, & sacramentalem absolutionem consequi, ut patet.

Dices: Si liceret plures simul vno confiteri, liceret quoque plures sacerdotes, si forte concurrerent, vnius audire confessionem, hoc autem posterius non licet, quia sacerdos gerit personam Christi, qui vnus est, ergo nec prius: Sic argumentatur Scotus (a) contra hunc modum confitendi *a in 4. dist. 7.* & absoluendi.

ꝛ. Negando subsumptum, & ad rationem eius dicimus plures sacerdotes, si concurrant, non gerere personam plurium, sed vnius videlicet, Christi, quem vnū omnes sacerdotes representant.

S Q V A-

QVÆSTIO XXIX.

Quid sit de illorum, qui volunt agros ad se adduci, ut illos ex fenestra audiant & absoluant?

Quæstionis explicatio.

Casus est talis, pastor est peste infectus, & vi morbi detinetur domi, culperet tamen subditis etiam peste infectis ministrare sacramentum, cum vero aliter non possit, paratus est ex fenestra beneficium absolutionis sibi confitentibus impendere. Quæritur, quid censendum sit de hac ratione ministrandi?

Responsio.

Nec hic modus reprobari debet, imo, sicut ante insinuauimus, ipsi peste infecti, subinde tenebuntur ad fenestras domus pastoralis confiteri, & vicissim pastor ex eis illos absoluere. Tria hic dicemus, primum probatur, quia hic modus nihil habet contra rationem fori iudicialis conscientia, nisi quod hoc pacto confessio & absolutio fiunt publice, sed huic secreto propter maius bonum spirituale, diximus posse & debere subinde renunciari. Secundum, quia quâdo peste infectus est iis viribus, ut possit

possit ad pastorem ire pro absolutione, nec
audet de remissione peccatorum suorum fi-
dere absq; absolutione sacramentali, tene-
tur accedere, vt ante similiter ostendimus.
Postremum quoque patet, quia pastor in
illa extrema necessitate spirituali suorum
subditorum tenetur ex debito sui officii, si
possit, succurrere, & perinde est, si ex fene-
stra, vel vestibulo domus, vel in platea, vel
area, vel horro, alta voce proferat senten-
tiam, poenitente longe distante, quia nihil
horum est contra rationem fori conscien-
tiæ: minus est contra rationem fori exterioris,
in quo non aliter quam scripto, & voce
elata leguntur & proferuntur quotidie sen-
tentia.

Dices: Poterit ergo pastor si forte Iudex
sit delegatus in foro exteriori sententiam
per fenestram dicere?

R. Posse, quod singulariter notauit Fran-
ciscus à (a) Ripa.

*atract. de
peste, c. de
privilegiis
peste infecto-
rum.*

QVÆSTIO XXX.

*Quid sit de illorum, qui volunt peste infectum sibi
confiteri in absentia?*

Quæstionis explicatio.

Magnum esset solamen pastorum, si tē-
pore pestis confessiones in absētia ex-
cipere

cipere possent, vitarent siquidem periculum contagionis, cui se exponere tenentur, dum præsentiam suam in audienda confessione agri exhibere tenentur: Huius occasione quæritur, an huiusmodi modus audiendi confessiones sit licitus & tolerandus.

Responsio.

Non est licitus neq; tolerandus. Probatum primo (a) canonibus, qui præsentiam sacerdotis, cui fit confessio, deliderant: Et doctrina Concilii Trident. *siquidem Christus Dominus* (inquit Concilium) *eos, qui se post baptismum crimine aliquo contaminaverunt ante tribunal sacramenti poenitentia tanquam reos vult sisti;* quo verbo præsentia personalis designatur: deinde usu & consuetudine vniuersalis ecclesiæ, quæ omnibus nota est.

Preterea communi (b) Theologorum sententia: tandem ratione, quia vt sacerdos vere proferre possit absolutionem necessaria est rei præsentia, hæc est enim forma absolutionis: *Ego te absoluo:* quibus patet præsentem sacerdotem præsentem reo loqui, de qua re suo loco latius: Postremo probatur, quia Clemens VIII. hanc propositionem: *Licere Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri. & ab eodem absente absolutionem obtinere ad minus vt falsam, temerariam & scandalosam damnauit ac prohibuit, præcepit q̄, ne deinceps ista*

propo-

a De poenit. dist. 1. c. Quæ poenitet, & c. vestris vtriusq; sexus. de poenit. & remiss.

b D. Thom. in 4. dist. 17. q. 3. art. 4. & sibi commentatores.

propositio publicis priuatisque lectionibus, concionibus, & congressibus doceatur, neue tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur, & addit excommunicationem ipso facto incurrendam, & sibi reseruatam contra violantes hoc decretum, præter alias pœnas à iudicibus iniungendas.

Dices: Plures Doctores hoc decretum sic intelligunt, vt Pontifex damnet absolutionem absenti impensam, sed non confessionem confessario absenti factam.

R. Et ego hucusque sic intellexi, propter rationem statim à me allegandam & soluendam: verum magistri nostri Louanien. Ioannes Clarius & Fabricius, quorum censura hunc Tractatum submissi, mihi scribunt Illustriss. Cardinalem Bellarminum declarasse Clementem VIII. intellixisse decretum hoc in sensu diuiso, videlicet, vt vtraque propositionis pars damnata censeatur: Imo Reuerend. Lombardus Episcopus Ardmacanus dicitur descripsisse in officio inquisitionis Romanæ, improbatam esse diserte huiusmodi interpretationem.

Dices secundo: Iuxta cõmunem Theologorum frequenti vsu ecclesiæ receptam, licet confiteri per interpretem: ergo licet confiteri in absentia. Hoc est argument. q̄ pro interpretatione præfatorũ Dd. adferri solet.

S 3 R. Ne-

R. Negando consequentiam, confiteri enim per interpretem, absentiam confitentis à Confessario non includit, sicut casus præsupponit, aut deberet, ad hoc ut argumentum concluderet.

Dices tertio: Sacerdos veniens ad absol- uendum pœnitentem morti vicinum, & muniens illum ita priuatum vsu omnium sensuum, vt nullum signum peccati aut doloris ab eo possit obtinere, potest esse contentus aliorum relatione, qui testantur illum dedisse signa pœnitentiæ & absolu- tionem petiisse, antequam adesset sacer- dos: ergo potest Confessio fieri in absen- tia sacerdotis. Antecedens ante à nobis bre-

a *Aransec. 1.*
c. 12. *Car-*
thag. 4. c. 76.
Carthag. 3.
c. 34.

b *Aug lib. 1.*
de adulter.
coniug. c. vlt.
& lib. 50. ho-
mel. 41. Leo
1. epist. 89.
alias 91.

uiter pbatū fuit, & pbatū latius ex (a) an- tiquis Conciliis & (b) Patribus: sic enim habet Concilium Aransecanum: *Subito obmu- tescentis pœnitentiam accipere potest, si voluntaris præterita testimonium aliorum verbis habet, aut presentis in suo nutu.* Et Carthaginense Ter- tium: *Agrotantes si pro se respondere non possunt, cum voluntas eorum testimonium sui dixerit, bap- tissentur, & similiter de pœnitētibus agendum est.* Et Carthaginense Quartum: *Si infirmus pœ- nitentiam petens obmutuerit, vel in phrenesim in- ciderit, dent testimonium qui eum audierunt & accipiat pœnitentiam, hoc est sacramentalem absolutionem secundum glossam commu- niter*

niter receptum. Et D. (a) Augustinus, qui ^{a lib. 1. de}
cum affirmasset baptismum in fine vitæ ^{adult. coniu-}
posse dari Catechumenis ostendentibus ^{giis, c. ult.}
dolorem, addit: *Quæ autem baptismi, eadem*

est reconciliationis causa, si forte pœnitentem fini-
enda vitæ periculum preoccupauerit, nec ipsis
enim ex hac vitæ sine arrha sui pacis exire vel-
le debet mater Ecclesia. Et D. (b) Leo: Ita ergo ^{b 1. epist. 89.}
necessitati auxiliandum est, vt nec actio illis pœ-
nitentia, nec communionis gratia denegetur, si
eam etiam amisso vocis officio per indicia integri
sensus querere comprobentur, quod paulo ante po-
sebant, sub præsentis significare non valeant, testi-
monia eis fidelium prodesse debebunt, simul ta-
men & pœnitentiæ & reconciliat: onis beneficium
consequantur.

R. Huiusmodi confessionem, quæ à
Conciliis, Patribus, & vsu Ecclesiæ proba-
tur, non debere dici in absentia factam,
sed potius in præsentia, quia ponitur Con-
fessarius statim superuenire, qui pœniten-
tis & morientis examinat dispensatio-
nem & confessionem ex testimo-
nio fidelium circum-
stantium.

QVÆSTIO XXXI.

*Quid sit de illorum qui volunt sibi confiteri
per literas?*

Quæstionis explicatio.

TUrpilius Comicus tractans de viciffi-
tudine literarum: *Sola* (inquit) *res est,*
qua homines absentes presentes facit: Nec falsam,
teste D. (a) Hieronymo, *dedit. quanquam in re*
non vera sententiam, quid enim est, vt ita dicam,
tam presens inter absentes, quam per Epistolas &
alloqui & audire quos diligis? Huius occasione
existimare forsan posset quispiã ad confes-
sionem sufficere præsentiam, quæ solet ha-
beri per literas vel scriptũ, quo reus absens
sua peccata sacerdoti cõfiteretur. Idcirco q̄ri-
tur, an hic modus sit licitus & tolerandus?

a Epistola ad
N'tium Hy-
po diaconum

Responsio.

NEq; hic est licitus neq; tolerandus: nam
& illum damnauit disertis verbis idem
Clem. VIII. declarauit n. hanc ppositione:
licere per literas seu internunciũ confessario absenti
peccata sacramentaliter confiteri, esse ad minus fal-
sam, temerariam, & scandalosam. Et ratio p̄t
esse illa, q̄ superiori quæst. ex modern. Tho-
mistis attulimus, quia ante absolutionẽ ne-
cessum est, vt sacerdos examinet causam &
dispositionẽ pœnitẽtis, & de p̄nti ei⁹ dispo-
sitione sit moraliter certus, q̄ in absẽtia per
literas fieri non potest. Dices:

Dices: Non est contra vsum ecclesie, q̄
pœnitens, quando loqui non potest, vel
nutibus confiteatur peccata, vel scribat illa
& tradat sacerdoti: Ergo licebit etiam ab-
senti sic confiteri.

ꝛ. Negando consequentiam: & ratio
diuersitatis est, quia quando pœnitens præ-
sens tradit sacerdoti peccata, signa cōtriti-
onis exhibendo, & petendo ab eo absolu-
tionem, eamque expectando humiliter,
dum sacerdos legit peccata, ac denique sa-
tisfactionem expectando, quam sacerdos
imponit, fit certior, quod pœnitens tradit
peccata loco suæ accusationis, & videt præ-
sentem etiam dispositionem illius, quod
non fit cum mittit peccata sua scripto ab-
senti sacerdoti.

Dices secundo: In (a) decreto dicitur,
confessionem quandam suscipiendam per
scriptum: sic enim habetur; *Si fornicata fue-
rit mulier, dimittenda est, sed illa viuente, altera
non ducenda, quia adulteri regnum Dei non possi-
debunt, & pœnitentia illius per scripturam recipi-
enda.*

a c. qualis
quast. 5.

ꝛ. Non fieri ibi sermonem de confes-
sione sacramentali, sed alia iudiciali, quæ
petitur in scripto, propter maiorem fidem
& certitudinem.

Dices tertio: D. (b) Cyprianus in epi-
stolis

b Epistol. 13.

S 5

stolis

*a In 4. q. 17.
distin. vnic.*

b Lib. 6. c. 34.

stolis dicit, se recepisse confessiones aliquorum absentum per scripturam: Et (a) Scotus dicit, S. Thomam Cantuariens. in carcere detentum, Romam misisse pro absolutione: Et (b) Eusebius narrat, Serapionem aegrotantem misisse ad Presbyterum etiam aegrotantem, ut eum absolueret.

¶ Ad Cyprianum quod attinet, potius pro contraria sententia posse induci: nam receptis libellis confitentium, qui absentes erant, non dicit se absoluisse illos, sed commississe, ut aliquis Presbyter ex his qui praesentes aderat, pacem eis daret: ubi omnino videtur requirere praesentiam: tamen cum negotium illud committit Diacono, dicens, ut si Presbyter non adesset, Diaconus id faceret; argumentum est non loqui de absolutione spiritali, sed de aliqua reconciliatione ad publicam poenitentiam pertinente.

Ad Scotum, nescitur ex qua historia id scribat, neque ipse eam refert: Deinde non dicit, Thomam scripsisse sua peccata: Praeterea per absolutionem intelligere possumus aliquam poenitentiam indulgentiam vel pontificalem benedictionem, vel forte absolutionem a quacunque censura, quae ad cautelam fere peti & dari solet, etiamsi non agnoscatur.

Ad Eusebium dicimus, Serapionem non petuisse

petiisse sacramentalem absolutionē, sed re
cōciliationem aliquā, vt ante ad Cyprianū
diximus: erat enim ille velut in statu pēni-
tētium, quoniā coram tyranno metu mor-
tis fidem negauerat.

Dices postremo. Aliqui (a)asserūt hunc
modum confessionis, quin etiam absoluti-
onis in vsu esse inter Catholicos viuētes in
terris hāreticorū, quādo oppressi perfecū-
tione non pnt aliter confiteri neq; absolui.

a Palud. in
4. dist. 17. q.
2. ar. 1. Anti-
3. p. tit. 14. c.
19. §. 9. Na-
uar. in sum-
ma c. 21. n. 36

Re. 1. Non constare de hoc modo confi-
tendi & absoluēdi. Deinde fieri posse, si q̄s
talis sit vsus, quod promanauerit ex errore
illorum Dd. qui hactenus docuerūt, hunc
modum ministrandi hoc sacramentum in
casu saltem extremæ necessitatis validū ef-
se, cui⁹ contrariū iam definiuit Sum. Pont.

& alij.

QVÆSTIO XXX.

*Quid sit de illorum qui absoluunt per interpositā
personam cui sacerdos committit, vt suo lo-
co & nomine verba absolutionis in
presentia proferat?*

Quæstionis explicatio.

CAsus est talis. Timore cōtagionis nō
caudet pastor accedere peste infectū,
est vero ad manū laicus, qui offert nomine
parochi, si illi committat, officium facere,
seu absoluere: Quæritur an eius noīe bene-
ficiū

284 DE NECES. ET MOD. MINIST.
ficiū absolutionis sacramentalis impendere poterit?

Responsio.

Hic modus omnino reprobandus est, quia actio sacramentalis, præsertim illa, quæ est à ministro consecrato & specialiter deputato ad illam excipiendam, est actio mere personalis, & non delegabilis; ideo enim ad illam consecratur minister, quia per se debet illam exercere, aliàs pari ratione posset sacerdos consecrare per alium, committendo illi vices suas, quod nemo vnquam dixit.

Secundo probatur: nam vel illa interposita persona erit sacerdos vel laic⁹: Quod sit laicus, plane improbabile est, quia actus characteris sacerdotalis non potest cõmitti laico, aliàs pari ratione posset etiam illi cõmitti, vt confessionem audiret, & per se totum sacramentum perficeret in persona alterius, ver. grat. summi Pontificis: Quod sit sacerdos, etiam absurdum est, quia ille audita confessione, poterit proprio nomine absolvere: nam in casu extremæ necessitatis habebit iurisdictionem: si vero non audiat confessionem, non poterit simpliciter absolvere, quia non potest proferre verba absolutionis, tanquam referens sententiam

tiam ab alio datam, (hoc enim est imper-
tinens, & similiter per laicum fieri posset)
sed tanquam iudicans: non potest autem
iudicare causa inaudita.

Dices: Aliquis potest matrimonium
contrahere per interpositam personam?

R. Non esse simile: & præterea dixi-
mus, actionem sacramentalem esse perso-
nalem, præsertim in sacramentis, chara-
cterem imprimantibus.

QVÆSTIO XXXIII.

*Quibus præsertim modis peccari soleat circa ad-
ministrationem sacramenti pœnitenti-
æ tempore pestis?*

Quæstionis explicatio.

ET hic breuiter modos, quibus tempo-
re pestis circa administrationem sacra-
menti pœnitentiæ peccari solet, ad tria ca-
pita reuocamus, vel enim peccatur ex par-
te ministrorum, vel eorum, quibus mini-
stratur, vel modi ministrandi.

Responsio.

Primo peccat, qui prætextu contritio-
nis, quam peste infectum diuina gratia
conce-

concepisse, leuiter præsumit, omittit ministrare.

Secundò. Qui prætextu, quod suus subditus confessus fuit in Paschate, nec existimat eum peccasse à postrema confessione, omittit ministrare.

Tertiò. Et simplex sacerdos, qui in absentia pastoris rogatus, non vult ministrare.

Quartò. Qui etiam non vocatus non ministrat, si nullus alius sit, qui ministrare possit aut velit.

Quintò. Qui pœnitenti, & absolutio- nem humiliter petenti in extremis illam denegat, quacunque ex causa.

Sextò. Qui non audent confidere suæ contritioni & conscientiæ, non vult pro sacramentali absolute obtinenda dare pecuniam sacerdoti, quamuis illam iniuste petenti, etiamsi sacerdos sit nominatim ab Ecclesia præcisus, hæreticus, degradatus, suspensus, interdictus.

Septimò. Qui nullum alium habens sacerdotem, non vult vti opera sui pastoris concubinari, nisi scandalum aut simile quid excuset.

Octauò. Et qui non vult confiteri pa-
stori

stori suo ebrioso, vel etiam parum ebrio, cum nullum alium habere possit.

Nonò. Similiter, qui in simili necessitate non vitur sacerdote ab Episcopo non approbato.

Decimò. Et illi, qui nolunt ingredi ædes peste infectorum, vt confessiones ægrotorum istic excipiant, cum illi loco se mouere non possunt.

Vndecimò. Et illi, quibus cum non immineat magnum contagionis periculum, puta, quia aër non est infectus, & æger est in horto, & habent expertam theiacam, vel simile antidotum, quam breuissime sine vlla reuerentia exteriori sacramentum hoc ministrat.

Duodecimò. Et qui non omnibus peste infectis vere pœnitentibus, sed tantum aliquibus ministrant, nisi legitimo impedimento excusentur.

Decimotertiò. Et qui non ministrant peste infectis, qui in amentiam, phrenesim seu furorem acti sunt, si ante piam erga hoc sacramentum voluntatem ostenderit.

Decimoquartò. Similiter qui nō ministrant

strant iis, qui confiteri non possunt, tamen tundunt pectus, & similia signa penitentiae ostendunt.

Decimoquintò: Et qui illis ministrant, qui signa aliqua contritionis ediderunt, quamuis nullam fecerint confessionis faciendae mentionem.

Decimosextò. Et qui non ministrant illis, qui non ediderunt signa contritionis in praesentia, si modo constet, quodocunque dedisse in absentia in ordine ad confessionem.

Decimosseptimò. Et qui non ministrant illis, quos paulo ante audierunt in confessione, & non absoluerunt, si postea superviuentes reperiant adhuc viuos, sed amississe sensum.

Decimooctauò. Et qui pueris non ministrant 12. 11. 10. 9. 8. vel etiam 7. annorum si constet vel verisimile est, illos habere usum rationis, & peccasse mortaliter.

Decimononò. Et qui scrupulosos, desperationi proximos, non accedunt, nec sua exhortatione confortant.

Vigesimò. Et qui non volunt illis ministrare, qui paucis diebus, puta, octo vel circiter ante conceptam pestem, confessi sunt, & communicarunt, nisi moraliter

con-

constet, illos esse in bono statu.

Vigesimo primò. Et qui nolunt accedere illos, qui aliquoties absoluti à blasphemis, quas præ vi morbi euouerunt, sæpius in illas reincidunt, nisi moraliter certi sint de bona illorum dispositione.

Vigesimo secundo. Et qui nolunt accedere neque absoluere illos, quos ante vnam vel alteram horam viderunt esse ebrios, si probabiliter constet, illos pro hac hora habere sufficiens rationis iudicium ad conterendum & confitendum.

Vigesimo tertio. Et sacerdos concubinus, qui suam concubinam peste infectam non vult absoluere, cum nullus alius sit, qui illam absoluat.

Vigesimo quarto. Item ille, qui succedens pestori defuncto, qui peste correpti confessionem audierat, sed morte prætentus non absoluerat, sine vlla confessionis repetitione absoluit.

Vigesimo quinto. Et qui substantialia huius sacramenti dubia exhibent cum possint adhibere certa.

Vigesimo sexto. Similiter qui nullas cetermonias adhibent, cum possint aliquas commode & sine periculo vel ministrantis vel

T tis vel

ris & sacramentum suscipientis adhibere, vel qui omnes adhibere volunt cum periculo omittendi substantialia.

Vigesimo septimò. Similiter qui absolunt formis ab Ecclesia non consuetis, puta his: *Christus te absoluat: Deus te absoluat: Absoluaris à peccatis tuis: Remitto tibi peccata tua: Sacramentum Absolutionis tibi impendo: Quamuis duobus posterioribus modis absoluedi, valeat hoc sacramentum.*

Vigesimo octauò. Et qui hunc modum agendi regulariter cum pestiferis seruare solent, rogando videlicet statim, an habeant aliqua peccata mortalia confitenda, & intellecto quod nullum specificant, non absolunt, sed abeunt.

Vigesimo nonò. Et illi, qui propter aegrotorum in loquendo tarditatem & hesitantiam, celeriter de peccatis, quæ probabilius illos commisisse existimant, interrogant, & statim annuentes agros absolunt, & abeunt, nisi graue contagionis periculum, vel aliud quidpiam excuset.

Trigesimò. Et illi peccant, qui regulariter no-

titer nolunt peste infectorum confessiones excipere, sed volunt illos sibi per tertium aliquem, non aegrotum & infectum, confiteri.

Trigesimoprimum. Et illi, qui volunt ordinarie sibi confiteri per scriptum vel epistolam.

Trigesimosecundum. Et Pastores, qui mittunt ad pestiferos aliquos laicos, ut illos suo nomine absoluant.

Trigesimotertium. Imo etsi mittant aliquem sacerdotem, nisi de nouo confessionem aegroti excipiat.

Dices: Solinè pastores & sacerdotes peccant in administratione huius Sacramenti?

Respondeo. Peccant quoque & ipsi penitentes, qui tempori non disponunt se ad illius sacramenti perceptionem, & non curant, quantum in se est, excitare veram contritionem suorum peccatorum, quæ requirit dilectionem DEI super omnia: Et qui non accommodant se iudicio Pastoris probi & prudentis, quo Pastor minori periculo contagionis possit illis hoc sacramentum ministrare.

T 2 Quæ

292 DE NECES. ET MOD. MINIST.
Quæ omnia genere suo sunt mortalia, pro-
pter grauitatem materiæ : agitur enim de
periculo animæ & damni irrepara-
bilis, damnationis inquam
æternæ.

CAP.